החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס **164** בס"ד ערש"ק פר' וישב כ"א כסלו תשס"ב

פנינים יקרים

אלה תולדות יעקב יוסף וכו' (ל"ז ב)... יש בני אדם שמעשיהם מקולקלים רק מחמת שיש בהם איזה מדה טובה מצד הטבע דהיינו שהוא לב טוב גומל חסד ועושה טובות עם בני אדם זה מועיל שחוזרים למוטב... וזהו וישב יעקב ר"ל ע"י מדת עקב היא ענווה ושפלות יזכה לישיבה. ואמר הכתוב בארץ מגורי אביו, שאביו היה מתנהג במעשים מקולקלים ולזה רמז ארץ כנען אעפ"כ ע"י מדת ענווה ושפלות שיחזיק עצמו יזכה לשוב אל ה'. אלה תולדות יעקב יוסף, פירוש אלו הן התולדות של זה האיש שהוא שפל בערכו, יוסף ר"ל שבכל יום ויום יוסיף הנהגות ישרות ומדות טובות ומדות שלמות... (נעם אלימלך)

ואביו שמר את הדבר (ל"ז י"א) הנה המחשבה והדיבור, המחשבה קודמת להדיבור והיא המולידה לדיבור, לכן המחשבה נקרא אב והדיבור תולדה, וכדברי קדוש ישראל הבעל שם טוב ז"ל, ואביו שמר את הדבר, דהמחשבה שומרת את הדיבור, לבל ידבר רק דיבור רצוי. (נועם מגדים)

אלה תולדות יעקב יוסף (ל"ז ב) לעולם אין לו ליהודי להסתפק במה שכבר השיג ולעצור במקום אחד כי אם עליו לשאוף להתעלות מעלה מעלה להיות מוסיף והולך. וזהו אלה תולדות יעקב - אלה צריכים להיות מעשיו הטובים של כל יעקב. יוסף - להשיג יותר ויותר מפעם לפעם. (הה"ק מרימינוב ז"ל)

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (ל"ז ב) יוסף ראה כי האחים אינם נוהגים כשורה, בא להזכירם לפני צדיק הדור, לפני יעקב כדי שיתפלל עליהם. (מהרי"ד מאמשינוב זצ"ל)

ואביו שמר את הדבר (ל"ז י"א) אפ"ל ע"פ אמרם ז"ל שאנחנו בנים למקום והאומות עבדים. אנחנו נצטווינו על האחדות האמיתי והאמונה השלמה בלתי בה' לבדו... וזהו אביו שמר את הדבר שמר להשאר בדרגת אב ולא בדרגת אדון כלומר שאנו נמשיך את האחדות וה' יתברך לאב יקרא. (ע"פ נועם מגדים)

לך נא ראה את שלום אחיך (ל"ז י"ד) יעקב שלח את יוסף שישתדל לראות את שלימותם של האחים, את מעלותיהם ולא את חסרונותיהם ועל ידי כך ימנע מחלוקת. (הרה"ק מפשיסחא זיע"א)

ויבא הביתה לעשות מלאכתו (ל"ט י"א) אמרו במדרש ששאת פוטיפר היתה מחליפה בגדים כדי להתפאר בפני יוסף, איתא ביושר דברי אמת מי שאינו מחשב בהשי"ת תמיד אע"פ שמאמין בו יתברך מ"מ אינו מצטייר בפניו. אבל מי שאינו מחשב בעולם כלל רק בכל מה שרואה מחשב השי"ת בלבו אזי אף כאשר מסתכל על בגדי אשה לא יהיה דבוק בזה אלא רואה את השי"ת שבכוחותיו מחיה את זה.

את האלוקים אני ירא (מ"ב, י"ח) וצ"ב מה ראה יוסף להתפאר שכך שהוא ירא אלוקים? אלא שביקש יוסף להשפיע על האחים יראת שמים למען יתעורר לבם לתשובה, ובכך עורר את היראה בקרבם ומיד לאחר מכן קראו ואמרו: אבל אשמים אנחנו על אחינו. (הרה"ק מהר"מ מאמשינוב זצ"ל)

וא-ל שד-י יתן לכם רחמים (מ"ג י"ד) הזכיר כאן זה השם ע"ש שאמר לעולמו די. בחינת הסתפקות הוא מדת צדיק. וזה השם יתן לכם רחמים שע"י מדת צדיק יושפע לכם כל ההשפעות טובות וחסדים טובים וישועות לכל זרע ישראל כיה"ר אמן. (אוהב ישראל)

וישבו לפניו הבכור כבכורתו והצעיר כצעירותו ויתמהו האנשים איש אל רעהו (מ"ג ל"ג)... הנה נודע שישיבת הצדיק אצל הרשע גורם לו פגם בקדושתו, ועתה ראו בחוש כאשר ישבו האחים אצל יוסף לא נתחלל קדושתם עליהם. אדרבה השיגו אהבת רעים ונתבטל אחד לפני רעהו לפיכך ויתמהו על זאת כי חשבו שמדובר באנשים פשוטים(ע"י)

ויבא הביתה לעשות מלאכתו (ל"ט י"א) ואמרו רז"ל (סוטה ל"ו) שראה דיוקנו של אביו. פירוש דיוקנו של אביו שבשמים כמו שאמר דוד המלך ע"ה ותשועת צדיקים מה' מעוזם בעת צרה וכו' ר"ל שתשועתם לצדקתם יפלטם מרשעתם בודאי מה' הוא כי אין בהם כח לעמוד נגד היצר. (דרך אמת)

ויבא הביתה לעשות מלאכתו (ל"ט י"א) ואמרו רבותינו ז"ל סוטה ל"ו שראה דיוקנו של אביו, פירוש לפי שידוע אשת פוטיפר היתה מתפארת לפניו עד מאד, כדי לפתותו. ויוסף הצדיק לא חפץ בהתפארות זו, אבל היה חפץ והתלהב בהתפארות זו לתפארת עליון שהוא דיוקנו של אביו, תפארת ישראל, וזהו וינס ויצא החוצה, שנס מתפארת זו הגשמית להתלהב לנוס החוצה לעוה"ז והתדבק בתפארת העליון. (אור תורה)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש תקנינן אסתר תשכ"ח נכתב ע"י הר"ש כפי הנזכר

שער החמישים

זה לעומת זה עשה אלוקים וגו' (קהלת ז) כמו שיש כוחות מצד הקדושה כך יש כוחות מצד הקליפות, וכל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, כמו בפירות לא שייך להוריד מהעץ תפוז בלי קליפות כך אי אפשר בחיים להפריד בין הסיטרא דאחרא לסיטרא דקדושה. רק בתקון הבריאה כאשר העולם יגיע לשלמות "בלתי לה' לבדו" אז יתבררו ויתלבנו כל נצוצות הקדושה בלי כל הפרעה מצד הקליפות.

בספירת העומר אנו מכירים שיש מ"ט ימי הספירה שהם מ"ט שערים. שצריכים לעבור ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה כדי להכנס ליום החמישים שהוא יום מתן תורה. את יום החמישים אין אנו סופרים כי לא כל אדם זוכה להכנס לשער החמישים. הגמרא מספרת על ארבעה שנכנסו לפרדס אחד מת (בן עזאי) אחד השתגע (בן זומא) אחר יצא לתרבות רעה, ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום (עיין חגיגה יד ע"ב). להכנס לפרדס הכוונה לעלות למעלה מהשגתו עד לשער ה"נון". הנסיון של אחר להכנס לשער ה"נון" דרך הפרדס גרם לו לנפילה קשה מאד אשר בזה איבד את כל הכוחות של התקשרות בורא כי כדי להכנס לשער ה"נון" צריכים להיות בביטול מוחלט ללא כל התערבות של האדם כלל וכלל ואם מנסים להכנס לשער ה"נון" ועדיין מחזיק איזה מינימום מעצמו המינימום הזה מושך אותו אל החומריות ואז הנפילה קשה מאד.

הרא"ש הרחיב את הדבור אודות ההבדל בין מ"ט שערי קדושה לשער ה"נון" של הקדושה. ואמר: האמת שהכל מאת השי"ת, אמנם הקב"ה ברא את העולם בצורה כזאת שיש לאדם בחירה. לאנשים פשוטים נראה כאלו הוא הבוחר והוא המחליט אם לעשות ככה או אחרת. וככל שהאדם מתעדן יותר מיטיב להבין שגם הבחירה הוא בכח עליון המושפע מאת השי"ת אל הבחירה האנושית, לכן כאשר האדם שקוע במ"ט שערי טומאה נדמה לו שרק הוא המחליט מה לעשות אך כאשר האדם זכה לעשות מהפכה בתוך הנפש והפך שערי טומאה לשערי קדושה קולט ומבין שגם הכח של הבחירה הוא מאת ה'.

כל הדברים האמורים הם לגבי מ"ט שערי קדושה. אבל בשער ה"נון" - בלתי לה' לבדו. שם אין כל אחיזה בבחירה של האדם, כלומר אין האדם שותף כלל וכלל בכניסה לשער החמישים. אדרבה כל מחשבותיו של האדם צריכה להיות בביטול מוחלט שאינו מציאות כלל וכלל. ואם עדיין נשאר באדם איזה נקודה קטנה דק מן הדק עד שאינו נבדק מאיזה מציאות של אני, אזי נסיון כניסתו לשער הנון להתאבדות תחשב. וזה מה שקרה אצל אחר שניסה להכנס לשער ה"נון" כשעדיין לא הגיע לביטול מוחלט והתוצאות היו שיצא לתרבות רעה.

עלינו לדעת שכל מעבר משער הטומאה לשער הקדושה - באיזה מצב שלא יהיה - מחייב את האדם לצאת מתחושת ה"אני" שלו ולהתבטל אל השי"ת. הגמרא אומרת ששאול המלך בגלל עבירה אחת איבד את המלכות ודוד המלך אף שנכשל פעמיים ובכל זאת לא איבד את המלכות. (עיין יומא כ"ב ע"ב) והטעם כי שאול לא היה לו מספיק בטול

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

והכנעה אל השי"ת ולא היה מוכן כל כך לקחת את הכשלונות, לבקורת עצמו. כמו שכתוב: ויאמר שאול - חמל העם (שמואל א ט"ו, ט"ו) גם לאחר שאמר שמואל מאסת את דבר ה' וימאסך ממלך (שם כ"ג) ושאול אמר לשמואל: חטאתי כי עברתי את פי ה' ואת דברך, ועדיין מצדיק את עצמו באמרו: כי יראתי את העם ואשמע בקולם וכו' (שם כ"ד). משא"כ דוד המלך כאשר נאמר לו שחטא אמר מיד חטאתי לה', ונתן הנביא אמר מיד לדוד: גם ה' העביר חטאתך לא תמות (ש"ב י"ב י"ג). את ההבדל בין שאול לדוד רואים בנכונות להכיר בכשלון ובהתבטלות אל השי"ת.

דוד המלך ע"ה בהתבטלות שלו אל השי"ת בבטול המוחלט זכה להכנס לשער ה"נון" בזה שהכיר בבהירות שחטאתי נגדי תמיד עד שלית ליה מגרמי כלום.

גם רבי עקיבא שזכה להכנס לפרדס ולצאת בשלום היה זה בכח השפלות, רבי עקיבא אמר: משכני אחריך נרוצה (שיה"ש א) דהיינו שהכיר שאינו עושה כלום בכח עצמו וכל עשיתו הוא רק בכח ההמשכה שהקב"ה מושך אותו (עיין חגיגה ט"ו ע"ב).

הרא"ש סיכם בדבריו ואמר: בכל הענינים של התעלות בעבודת ה' לדרגת הקדושה צריכה להיות תוך ביטול עצמי מוחלט, ככל שהאדם יותר בטל אל ה' יש סכוי שההתעלות תהיה לו אחיזה. ואם אינו בטל אל ה' אזי הפחד מהנפילה יותר גדולה ועלולים לאבד את כל הכוחות של התקשרות בורא.

מי שנמצא בדרגת "בעל תשובה" הסכוי להשאר בהתקשרות דקדושה יותר גדולה מפני שחי כל הזמן בתחושה של "חטאתי נגדי תמיד". וממילא יותר פשוט אצלו ההתבטלות אל השי"ת המשפיע את הכח האלוקי המעלה את האדם מדרגה לדרגה עד לדרגת ה"נון".

קטע משיחה שנאמרה ביום רביעי כ' כסלו תשס"ב נכתב ע"י א.ק.

אף על פי שהאדם רואה במעשיו ועניניו מופתים ואותות כבזמן הבעש"ט שידע שהכל הבל הבלים כי בזה הוא לא מוצא תיקון, אלא צריך לעסוק בלימוד התורה בגמרא ובדפי גמרא ולבקש ולהתפלל לזכות ללמוד תורה לשמה, כי טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף וחוץ מתורה הכל הבל והחיים הם: חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים שהם הם חיים שיש בהם עושר וכבוד, ואין ממה לפחד אלא לבקש שיהיה לנו רק פחד אחד שהוא פחד בורא ובכל הענינים האחרים כל הדברים הם הבל הבלים, ולדעת שכל מה שאדם חושב שהוא עושה הוא צריך לדעת שאין במעשיו כלום כי הכל הבל וכיום צריך לבקש ולהתפלל שנזכה ללמוד תורה לשמה, ואשרי האדם שזוכה כי לא כל אדם זוכה להגיע לדבר הזה ואשרי אדם עוז לו בך, אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך.

אדם חייב לזכור - ולחיות עם זה שעד הרגע האחרון עד יום מותו היצר ינסה ומנסה להכשיל אותו ולהחטיא אותו ולכן צריך כל הזמן לבקש מהבורא שישמור אותו מהיצר עד הרגע האחרון וגם השני' האחרונה בחייו כי לולא זה הוא יחטא בכל מידותיו הרעות ואפילו בשני-ה שלפני שיכנס לקבר, כי כמו שלימון לא יהפוך להיות תפוז ולבן לא יתהפך להיות אדום, ככה האדם לא משתנה וזה שהוא לא חוטא ולא פוגם בזה הוא מוצא שה' משגיח עליו ולא נוטש אותו ובשביל שאדם יראה את השגחתו של הבורא במעשיו הוא חייב להרגיש כבהמה, בבחינת "בהמות הייתי עמך" כמו שבהמה כשעושה מה שעושה - היא לא מרגישה שעשתה פעולה כל שהיא, אלא זהו מהותה ואין היא בגאוה שעשתה איזו פעולה כל שהיא.

כך האדם חייב להגיע ולהרגיש כבהמה אעפ"י שלאדם יש שכל - אבל השכל מביא לו כשלונות לכן כשאדם יעשה או עושה פעולות - שירגיש כבהמה - שלא ירגיש שעושה פעולה ושירגיש כגרגיר אבק - כשמרגיש האדם שהוא כבהמה דהיינו שיעבוד את רבונו כבהמה ולא שיתנהג כבהמה שעושה מעשה בהמה וצריך להתפלל לבורא שישגיח עליו שאמנם הוא כבהמה אבל שידבק בו וימצא אותו ולא יחי-ה כבהמה. (כשפעם נכנס אדם אצל הרא"ש שליט"א התבטא ר' אשר על עצמו מה יהי' איתי הרי אני בהמה השיב לו האדם שדיבר איתו גם אני בהמה ענה לו הרא"ש אתה סתם בהמה, אבל אני מדבר על "בהמות הייתי עמך").

הודעה חשובה

אי"ה ביום שישי ערש"ק פר' מקץ {ר"ח, חנוכה}, נוסעים למירון, פרטים בטל' 02 - 6535774

שהשמחה במעונם

מורנו הרא"ש שליט"א לאירוסי הנין
הר"ר שמואל קלירס ומשפ' לאירוסי הנכד
הר"ר צבי פרל ומשפ' לאירוסי הבן
הבה"ח אפרים פרל לאירוסיו
הר"ר ישראל שכטר להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר יששכר דב בייגל לנישואיו

יו"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' עדני 3
02 - 5829688
פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

כום תנחומים

למשפ' אלק - שניצר על פטירתו בקיו"ש של הר"ר אריה אלק ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.